

EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA

Briuselis, 6.11.2007
KOM(2007) 681 galutinis

KOMISIJOS ATASKAITA

**parengta pagal 2002 m. birželio 13 d. Tarybos pamatinio sprendimo dėl kovos su
terorizmu 11 straipsnį**

{SEK(2007) 1463}

KOMISIJOS ATASKAITA

parengta pagal 2002 m. birželio 13 d. Tarybos pamatinio sprendimo dėl kovos su terorizmu 11 straipsnį

TURINYS

1.	PAGRINDINIAI FAKTAI.....	3
1.1.	2002 m. birželio 13 d. Tarybos pamatinis sprendimas dėl kovos su terorizmu	3
1.2.	Pirmoji ataskaita.....	3
1.3.	Dabartinė ataskaita	3
2.	PAMATINIO SPRENDIMO VERTINIMO METODAS IR KRITERIJAI.....	4
3.	VERTINIMAS	4
3.1.	Pirmą kartą vertinamos valstybės narės	4
3.2.	Antrą kartą vertinamos valstybės narės.....	7
4.	IŠVADOS	10

1. PAGRINDINIAI FAKTAI

1.1. 2002 m. birželio 13 d. Tarybos pamatinis sprendimas dėl kovos su terorizmu

2002 m. birželio 13 d. Tarybos pamatinis sprendimas dėl kovos su terorizmu¹ (toliau – pamatinis sprendimas) yra pagrindinė kovos su terorizmu priemonė.

Pamatinio sprendimu siekiama visose valstybėse narėse suderinti teroristinių nusikaltimų apibrėžtį ir užtikrinti, kad valstybės numatys tokias bausmes ir sankcijas fiziniams ir juridiniams asmenims, įvykdžiusiems arba atsakingiems už tokį nusikaltimą, kurios atitiktų nusikaltimų sunkumo laipsnį. Juo nustatomos jurisdikcijos taisyklės, siekiant užtikrinti, kad už teroristinių nusikaltimų būtų veiksmingai persekiojama baudžiamąja tvarka, ir numatomos konkrečios priemonės nukentėjusiesiems nuo teroristinių nusikaltimų, kuriomis turėtų būti atsižvelgiama į jų pažeidžiamumą.

1.2. Pirmoji ataskaita

Pagal pamatinio sprendimo 11 straipsnį Komisija turi raštu parengti ataskaitą (pranešimą) apie priemones, kurių valstybės narės ėmėsi, kad šis sprendimas būtų įgyvendintas.

Remiantis šiuo straipsniu, 2004 m. birželio 8 d. buvo priimta Komisijos ataskaita (pranešimas)² ir su ja susijęs Komisijos tarnybų darbinis dokumentas³.

Kadangi iki to momento Komisija nebuvo gavusi informacijos iš Liuksemburgo ir Nyderlandų ir jokios konkrečios informacijos iš Graikijos, buvo vertinamos tik šios valstybės narės: Airija, Austrija, Belgija, Danija, Ispanija, Italija, Jungtinė Karalystė, Portugalija, Prancūzija, Suomija, Švedija ir Vokietija.

2004 m. spalio 25 ir 26 d. buvo priimtas Tarybos atsakymas į Komisijos ataskaitą⁴, kuriuo:

- valstybės narės, kurios dar ne visai išpildė pamatinio sprendimo reikalavimus, raginamos kuo skubiau tai padaryti ir pateikti informaciją apie pasiektą pažangą;
- atitinkamos valstybės narės raginamos pateikti papildomos informacijos, kurios prašoma Komisijos ataskaitoje;
- naujosios valstybės narės raginamos pateikti informacijos apie tai, kaip buvo įgyvendintas pamatinis sprendimas.

Ši informacija turėjo būti pateikta Tarybai ir Komisijai ne vėliau kaip 2004 m. gruodžio 31 d.

1.3. Dabartinė ataskaita

Visos valstybės narės pateikė informaciją iki nustatytos datos – 2006 m. gruodžio 31 d. Ataskaitoje vertinama įgyvendinimo proceso pažanga, kurią atspindi iki nustatytos datos Komisijai pateikti teisės aktai⁵. Šioje ataskaitoje atsižvelgiama į visą informaciją apie

1 OL L 164, 2002 6 22, p. 3.

2 2004 m. birželio 8 d. Komisijos pranešimas, parengtas pagal 2002 m. birželio 13 d. Tarybos pagrindų sprendimo dėl kovos su terorizmu 11 straipsnį, COM(2004)409 galutinis.

3 Komisijos tarnybų darbinis dokumentas – 2004 m. birželio 8 d. Komisijos ataskaitos, parengtos pagal 2002 m. birželio 13 d. Tarybos pamatinio sprendimo dėl kovos su terorizmu 11 straipsnį, priedas, SEC(2004)688.

4 2004 m. spalio 12 d. Tarybos dokumentas 11687/2/04 REV 2 DROIPEN 40.

5 Tačiau atsižvelgiama į įsigaliojusių reikšmingų įstatymų pataisas arba projektus ir šioje srityje pasiektą pažangą, apie kurią Komisija prieš tai buvo informuota. Todėl ataskaitoje vertinamos įsigaliojusios 2007 m. kovo 15 d. Estijos Baudžiamojo kodekso pataisos, taip pat įstatymo projektas „Terorizmas ir susiję klausimai“, kuris 2006 m. buvo pateiktas Kipro Atstovų Rūmams priimti.

pamatinio sprendimo įgyvendinimą, kuri Komisijai buvo pateikta po to, kai buvo parengta pirmoji ataskaita, įskaitant kai kurių valstybių narių dėl įgyvendinimo pažangos ir pirmosios ataskaitos įvertinimo pareikštas nuomones. Su šia ataskaita susijusiame Komisijos tarnybų darbinio dokumente pateikiama išsami nacionalinių priemonių, kurių buvo imtasi siekiant įgyvendinti pamatinį sprendimą, analizė, ir lentelė, kurioje pagal Komisijos gautą informaciją išdėstomos nacionalinės teisės nuostatos, kuriomis perkeliamas kiekvienas straipsnis.

2. PAMATINIO SPRENDIMO VERTINIMO METODAS IR KRITERIJAI

Rengiant šią ataskaitą buvo vadovaujamasi pirmojoje ataskaitoje jau taikytais ir aprašytais vertinimo kriterijais⁶.

Vertinimo aplinkybės iš esmės atitinka pirmojoje vertinimo ataskaitoje aprašytas aplinkybes⁷. Tačiau turi būti atsižvelgiama į papildomą veiksni: šiam vertinimui įtakos turėjo tai, kad buvo parengta ankstesnė vertinimo ataskaita. Šioje ataskaitoje skiriamos valstybės narės, kurios jau buvo įvertintos pirmojoje ataskaitoje, ir valstybės narės, kurios vertinamos pirmą kartą. Pirmosios vertinamos pagal ankstesnės ataskaitos duomenis ir papildomą pačių pateiktą informaciją. O pastarųjų atžvilgiu turi būti atliktas pirmas išsamus vertinimas. Tačiau ir šiuo atveju atliekant naują vertinimą, atsižvelgiama ir vadovaujamasi pirmojoje ataskaitoje, į kurią ne kartą pateikiamos nuorodos, pateiktu pamatinio sprendimo nuostatų išaiškinimu.

Galiausiai, nurodydama pamatinio sprendimo 1 straipsnio 2 dalį, Komisija primena, kad kovos su terorizmu priemonės, kaip antai įgyvendinimo teisės aktai, turi būti taikomi besąlygiškai laikantis pagrindinių teisų ir teisinės valstybės principo. Komisija ir toliau teiks ypatingą reikšmę šiam aspektui. Kuo patikimiau bus užtikrinta, kad ES ir valstybės narės, įgyvendindamos Europos Sąjungos teisę, laikysis pagrindinių teisių, tuo didesnės ES galimybės pasiekti veiksmingos pažangos kovojant su terorizmu.

3. VERTINIMAS

3.1. Pirmą kartą vertinamos valstybės narės

Šią valstybių narių grupę sudaro valstybės, kurios ES narėmis buvo dar iki plėtros 2004 m. gegužės 1 d., tačiau nebuvo vertinamos pirmojoje ataskaitoje (Graikija, Liuksemburgas ir Nyderlandai)⁸, ir visos valstybės, į ES įstojusios 2004 m. gegužės 1 d. Vos kelios valstybės narės Komisijai laiku pateikė visus reikiamus įgyvendinimo nuostatų tekstus. Todėl kai kuriais atvejais faktinis vertinimas ir juo grindžiamos išvados buvo padarytos remiantis neišsamia informacija. Įvertinus trylikos valstybių narių pateiktą informaciją, pamatinio sprendimo įgyvendinimo srityje susiklostė tokia padėtis:

1 straipsnis: Čekija, Estija, Graikija, Latvija, Malta, Nyderlandai, Slovakija ir Vengrija tinkamai įgyvendino 1 straipsnį, teroristinius nusikaltimus kvalifikuodamos kaip atskirą nusikaltimų kategoriją, o Kipras šiuo metu keičia savo įstatymus šia linkme. Tam tikrų abejonių kelia kitose vertintose valstybėse narėse teroristiniams nusikaltimams apibrėžti

6 2004 m. birželio 8 d. Komisijos pranešimas, parengtas pagal 2002 m. birželio 13 d. Tarybos pagrindų sprendimo dėl kovos su terorizmu 11 straipsnį, COM(2004)409 galutinis, p. 4–5.

7 2004 m. birželio 8 d. Komisijos pranešimas, parengtas pagal 2002 m. birželio 13 d. Tarybos pagrindų sprendimo dėl kovos su terorizmu 11 straipsnį, COM(2004)409 galutinis, p. 4–5.

8 Žr. „Komisijos tarnybų darbinis dokumentas – Komisijos ataskaitos, parengtos pagal 2002 m. Tarybos pamatinio sprendimo dėl kovos su terorizmu 11 straipsnį, priedas“ SEC(2004)688, p. 4., toliau – pirmoji vertinimo ataskaita (Komisijos tarnybų darbinis dokumentas). Liuksemburgas ir Nyderlandai nepateikė jokios informacijos, o Graikija tik pranešė, kad pamatinis sprendimas jau perkeltas į nacionalinę teisę, tačiau nepateikė išsamesnės informacijos arba teisės aktų.

taikyti metodai: Liuksemburgas nenumato teroristinių nusikaltimų katalogo, Slovėnija vartoja tik bendro pobūdžio teroristinių nusikaltimų apibrėžtį, Lietuvoje, atrodo, nėra išbaigtos sąvokos apibrėžties, o Lenkija apibrėžia tik teroristinių kėslų sąvoką. Be to, atrodo, kad Lenkijoje, Lietuvoje ir Slovėnijoje nėra nuostatų, kurios įprastiniams nusikaltimams taikytų terorizmo apibrėžtį arba esant teroristiniams kėslams juos kvalifikuotų kaip teroristinį nusikaltimą.

2 straipsnis: Estija, Graikija, Lenkija, Liuksemburgas, Malta, Nyderlandai ir Slovakija tinkamai įgyvendino šį straipsnį, priimdamos specialiąsias normas, kurios nusikaltimus, susijusius su teroristinėmis grupėmis, išskiria kaip atskirą baudžiamąją veiką. Atitinkamame Kipro įstatymo projekte taip pat ketinama įtvirtinti panašias konkrečias nuostatas. Lietuvoje taikomas mišrus metodas, pagal kurį bendrosios normos, reglamentuojančios nusikalstamus susivienijimus, papildoma ribota specialiųjų normų, reguliuojančių teroristines grupes, taikymo sritį. Tačiau atrodo, kad ši nuostata neapima vadovavimo teroristinei grupei. Vengrijoje vadovavimas teroristinei grupei taip pat nėra laikomas baudžiamąja veika. Čekijoje pačios teroristinės grupės ir vadovavimas jų veiksmams arba dalyvavimas juose, priešingai nei padėjimas įvykdyti nusikaltimą, nėra kvalifikuojamas kaip atskira baudžiamoji veika. Latvijoje vadovavimas teroristinei grupei laikomas baudžiamąja veika, o už dalyvavimą joje, atrodo, baudžiama tik tada, kai tai susiję su tam tikrų teroristinių nusikaltimų įvykdymu. Tačiau abiejose šalyse galioja bendrosios normos, numatančios atsakomybę už dalyvavimą nusikalstamoje organizacijoje arba organizuotose grupėse. Slovėnijos teisėje taip pat nėra specialiosios normos, reguliuojančios teroristines grupes, remiantis galiojančiomis nuostatomis jos patenka į bendresnę „nusikalstamo susivienijimo“ sąvoką.

3 straipsnis: Tik Graikija, Malta ir Nyderlandai visiškai įgyvendino šį straipsnį, reglamentuojantį su teroristine veikla susijusius nusikaltimus, o Kipras šiuo metu dar keičia nacionalinės teisės nuostatas. Likusios valstybės narės kai kuriais atvejais panašių rezultatų galės pasiekti šiuos nusikaltimus kvalifikuodamos kaip bendradarbiavimą su teroristine grupe arba kaip dalyvavimą darant tam tikrus teroristinius nusikaltimus, tuo iš dalies įgyvendindamos šiame straipsnyje įtvirtintą pareigą.

4 straipsnis: Čekija, Estija, Graikija, Latvija, Lenkija, Lietuva, Malta, Nyderlandai, Slovakija, Slovėnija ir Vengrija nurodė savo nacionalinės teisės sistemose galiojančias bendrąsias normas, reguliuojančias dalyvavimą darant nusikalstamą veiką ir nebaigtus nusikaltimus, kuriomis šis straipsnis netiesiogiai įgyvendinamas jų nacionalinėje teisėje. Čekija, Estija, Lietuva, Malta ir Vengrija papildomai priėmė specialias su terorizmu susijusias normas. Kipro teisės aktų pataisomis siekiama teroristinius kėslus įtraukti į bendrąsias bendrininkavimą ir nebaigtus nusikaltimus reglamentuojančias normas.

5 straipsnis: Nors tik Kipro numatomos teisės aktų pataisos aiškiai įtvirtina ekstradiciją už teroristinius nusikaltimus, tačiau veikiausiai visos valstybės narės atitinka šio straipsnio 1 dalies reikalavimus, kuriais remiantis valstybės narės įpareigojamos užtikrinti, kad už 1–4 straipsniuose nurodytus nusikaltimus būtų skiriamos veiksmingos, proporcingos ir atgrasomosios bausmės, kurios gali būti siejamos su ekstradicija. Estija, Graikija, Lenkija, Liuksemburgas, Malta, Nyderlandai ir Vengrija tinkamai įgyvendino šio straipsnio 2 dalį – Kipras šias nuostatas įgyvendins numatomu priimti teisės akto projektu –, o kitos vertintos valstybės narės nepriėmė jokių griežtesnių specialiųjų normų ir nenurodė ekvivalentiškų įprastinių nusikaltimų, kurie leistų palyginti sankcijas, o kartu ir įgyvendinimo pažangos įvertinimą. Kalbant apie šio straipsnio 3 dalį, kiek ji susijusi su dalyvavimu teroristinės grupės veikloje, reikėtų pažymėti, kad visos valstybės narės, išskyrus Slovėniją, tinkamai įgyvendino arba įgyvendins šią nuostatą. Daugelis valstybių narių tinkamai įgyvendino šią nuostatą, kiek ji susijusi su vadovavimu teroristinei grupei. Vis dėlto Slovėnija ir Vengrija nesilaikė

reikalautų minimalių bausmių, o Graikija ir Lenkija pasirinko tokį variantą, pagal kurį neatmetama, bet ir neįtvirtinama galimybė skirti laisvės atėmimo bausmę iki 15 metų.

6 straipsnis: Tik Graikijoje, Liuksemburge ir Vengrijoje galioja, o Kipre, užbaigus teisės akto priėmimo procedūrą, galios nuostatos, numatančios tam tikras lengvinančias aplinkybes skiriant bausmę už teroristinius nusikaltimus, kurios iš dalies atitinka šiame straipsnyje nustatytas specialias aplinkybes. Čekija, Estija, Latvija, Lenkija, Lietuva, Slovakija ir Slovėnija nurodė bendresnes normas, numatančias lengvinančias aplinkybes, o kitos valstybės narės nepateikė jokios informacijos apie teisės aktus, įgyvendinančius šią neprivalomą nuostatą.

7 straipsnis: Čekija, Latvija ir Slovakija neįtvirtino juridinių asmenų atsakomybės už teroristinius nusikaltimus, kaip reikalaujama šio straipsnio 1 dalyje, o Liuksemburgas nepateikė atitinkamų nuostatų. Kitos vertintos valstybės narės tinkamai įgyvendino šio straipsnio 1 dalį. Neretai jų nuostatos viršija pamatiniame sprendime numatytus būtinuosius reikalavimus, nes reikalauja taikyti daugiau kriterijų arba bendresnius kriterijus. Tik Graikija, Lenkija, Lietuva, Malta, Slovėnija ir Vengrija pateikė informacijos apie normas, tiesiogiai įgyvendinančias šio straipsnio 2 dalį, kurios numato, kad, esant nepakankamai priežiūrai arba kontrolei, juridiniai asmenys gali būti patraukiami atsakomybėn. Tačiau kai kuriose kitose valstybėse narėse ši dalis veikiausiai įgyvendinta bendresnėmis formuluotėmis. Estija, Kipras, Latvija, Lietuva, Nyderlandai ir Slovėnija įgyvendino šio straipsnio 3 dalį užtikrindamos, kad juridinių asmenų atsakomybė neužkerta kelio nusikaltusių fizinių asmenų baudžiamajam persekiojimui.

8 straipsnis: Visos valstybės narės, išskyrus Čekiją, Liuksemburgą ir Slovakiją, pateikė informacijos apie teisės aktus ar jų projektus, numatančius bausmes juridiniams asmenims ir įgyvendinančius būtinuosius 8 straipsnio reikalavimus baudžiamosioms ir ne baudžiamojo pobūdžio baudoms. Tačiau Latvijoje dėl netinkamai perkeltos 7 straipsnio negalima įgyvendinti 8 straipsnio. Daugelis valstybių narių taip pat taiko visas arba kai kurias šioje nuostatoje nurodytas neprivalomas bausmes, o kai kurios numato papildomas pamatiniame sprendime neminimas bausdas.

9 straipsnis: Veikiausiai visos valstybės narės galės įgyvendinti šį straipsnį, t. y. nuostatą dėl 9 straipsnio 1 dalies a ir b punktuose bei 4 dalyje įtvirtinto teritoriškumo principo taikymo. Kalbant apie ekstrateritorinę jurisdikciją reikėtų pažymėti, kad valstybės narės turi arba turės normas, kurios – bent iš dalies – apima pilietybės ir realinį principą, kaip numatyta 9 straipsnio 1 dalies c ir e punktuose. 9 straipsnio 1 dalies d punkto nuostata tiesiogiai perkelta tik į Maltos teisės aktus, o Nyderlandai ir Slovėnija nurodė normas, kurios iš dalies reglamentuoja šią nuostatą. 9 straipsnio 3 dalies nuostata buvo aiškiai perkelta į Estijos, Liuksemburgo, Maltos, Nyderlandų, Slovakijos ir Slovėnijos teisės aktus. Universaliosios jurisdikcijos išlyga, įtvirtinta Graikijos, Lenkijos, Lietuvos, Slovakijos ir Slovėnijos teisėje bei Kipro įstatymo projekte, gali šioms valstybėms leisti bent iš dalies įgyvendinti šio straipsnio 1 ir 3 dalis, jų tiesiogiai neperkėlus. Pagaliau, nors Lietuva iš dalies perkėlė 9 straipsnio 2 dalies nuostatas, atrodo, kad nė viena kita valstybė narė į savo nacionalinę teisę neįtraukė kriterijų, kaip spręsti šioje nuostatoje nurodytas pozityviasias jurisdikcijos kolizijas.

10 straipsnis: Nors tik Estija, Lenkija ir Slovakija nurodė konkrečius straipsnius, kuriuose įtvirtintas persekiojimo „ex officio“ principas, tačiau atrodo, kad tyrimo ir teismo persekiojimo tikslais teroristiniai nusikaltimai visose valstybėse narėse laikomi nusikaltimais prieš valstybę. Tik Estija ir Slovėnija priėmė konkrečias normas, susijusias su pagalbos teikimu nukentėjusiųjų šeimoms, kaip nurodyta šio straipsnio 2 dalyje.

3.2. Antrą kartą vertinamos valstybės narės

1 straipsnis: Pirmojoje vertinimo ataskaitoje prieita prie išvados, kad Austrija, Belgija, Danija, Ispanija, Portugalija, Prancūzija, Suomija ir Švedija tinkamai įgyvendino 1 straipsnį, teroristinius nusikaltimus kvalifikuodamos kaip atskirą nusikaltimų kategoriją, o Airijoje tuo metu teisės aktai buvo keičiami šia linkme. Remiantis ataskaita, Italija ir Jungtinė Karalystė numatė tik ribotą konkrečių teroristinių nusikaltimų skaičių, o įprastinių nusikaltimų atveju teroristinius kėslus kvalifikavo kaip sunkinančią aplinkybę (Italija) arba jiems taikė bendrąją terorizmo apibrėžtį (Jungtinė Karalystė). Ataskaitoje daroma išvada, kad Vokietijos įstatymai neatitinka pamatinio sprendimo 1 straipsnio reikalavimų⁹.

Remdamasi papildoma valstybių narių pateikta informacija, Komisija konstatuoja aukštesnį derėjimo su 1 straipsniu lygį. Tačiau nė viena pateikta pastaba neišskleidė visų Komisijos ataskaitoje išreikštų abejonių. Tik Airijos – per tą laiką įsigaliojusios – nuostatos patvirtina, kad jos teisės sistema atitinka 1 straipsnio reikalavimus.

2 straipsnis: Remiantis pirmąja vertinimo ataskaita, daugelis valstybių narių buvo priėmusios arba norėjo priimti teisės normas, kuriomis teroristinė veikla, susijusi su teroristinėmis grupėmis, kvalifikuojama kaip atskiras nusikaltimas. Tik Danijoje ir Švedijoje vadovavimas teroristinės grupės veiklai arba dalyvavimas joje nebuvo kvalifikuojami kaip atskiras nusikaltimas, nors kai kuriais atvejais tokių veikų subjektai gali būtų nubausti kaip pagrindiniai ar antraeiliai atitinkamo teroristinio nusikaltimo dalyviai¹⁰.

Komisija norėtų patikslinti, kad nors teisinga, jog Švedijoje vadovavimas teroristinei grupei ir dalyvavimas jos veikloje nelaikomas atskiru nusikaltimu, tačiau jos plačiai suformuluotos nuostatos, reglamentuojančios kėsinimąsi, ruošimąsi, nusikalstamą susitarimą ir bendrininkavimą, leidžia persekioti tiek teroristinės grupės lyderį, tiek jos dalyvius. Dėl Danijos Komisija mano, kad specialiosios jos normos, reglamentuojančios padėjimą teroristinei grupei, greta bendrųjų bendrininkavimo normų taip pat galėtų apimti visas veikas, kurios pagal 2 straipsnio 2 dalį laikomos nusikaltimu. Tai, kad Švedijoje bendradarbiavimas su teroristine grupe, o Švedijoje ir Danijoje – vadovavimas teroristinei grupei nėra laikomi atskirais nusikaltimais, savaime nereiškia, kad negalima pasiekti pamatiniame sprendime užsibrėžtų rezultatų, tačiau tai kelia pavojų sisteminei ir politinei šios priemonės paskirčiai ir skaidriam įgyvendinimui bei gali trukdyti visapusiškai įgyvendinti susijusias nuostatas. Todėl reikėtų pažymėti, kad Danija ir Švedija nevisapusiškai įgyvendino 2 straipsnio nuostatas.

3 straipsnis: Šia nuostata reikalaujama, kad valstybės narės tam tikras veikas kvalifikuotų kaip su teroristine veikla susijusius nusikaltimus. Pirmajame vertinime prieita prie išvados, kad tik Ispanijos, Portugalijos, Prancūzijos ir Suomijos teisės aktai veikusiai visiškai išpildo šio straipsnio įpareigojimus ir kad Airijos teisės sistema tikriausiai juos išpildys, įsigaliojus naujiems teisės aktams. Kitų valstybių narių teisės aktai tik iš dalies atitinka šio straipsnio reikalavimus¹¹.

Austrija, Italija ir Švedija, taip pat Belgija ir Danija pateikė papildomų paaiškinimų dėl šios nuostatos įgyvendinimo, tačiau tik Danija galėjo įrodyti, kad jos teisės aktai visiškai atitinka pamatinio sprendimo 3 straipsnį.

9 Žr. pirmąją vertinimo ataskaitą (santrauką), p. 7.

10 Žr. pirmąją vertinimo ataskaitą (santrauką), p. 6.

11 Žr. pirmąją vertinimo ataskaitą (santrauką), p. 6.

4 straipsnis: Iš pirmojo vertinimo išplaukia¹², kad nors tik keletas valstybių narių priėmė specialiąsias normas, įgyvendinančias 4 straipsnį, tačiau atrodo, jog, taikydamos bendrąsias bendrininkavimą ir nebaigtus nusikaltimus reglamentuojančias normas, daugelis valstybių narių netiesiogiai įgyvendino 4 straipsnį, jei visapusiškai buvo įgyvendinti pirmesni straipsniai. Vis dėlto lieka tam tikrų abejonių dėl „kėsinosi įvykdyti nusikaltimą“ įgyvendinimo Belgijoje, Prancūzijoje, taip pat Portugalijoje.

5 straipsnis: Kalbant apie pamatinio sprendimo 5 straipsnio 1 dalį, pažymėtina, kad iš pirmojo vertinimo matyti, jog visos valstybės narės atitiks šio straipsnio 1 dalies sąlygas, kurios įpareigoja valstybes nars užtikrinti, kad už 1–4 straipsniuose nurodytus nusikaltimus būtų baudžiama veiksmingomis, proporcingomis ir atgrasomosiomis kriminalinėmis bausmėmis, kurios gali būti siejamos su ekstradicija¹³.

Austrija, Belgija, Danija, Italija, Portugalija, Prancūzija, Suomija ir Švedija tinkamai įgyvendino 5 straipsnio 2 dalį¹⁴. Nepaisant papildomos valstybių narių atsiųstos informacijos, to, deja, vis dar negalima pasakyti apie Airiją, Ispaniją, Jungtinę Karalystę ir Vokietiją.

Remiantis pirmąja vertinimo ataskaita, Airija, Austrija, Belgija, Italija, Jungtinė Karalystė, Portugalija ir Vokietija įgyvendino šio pamatinio sprendimo straipsnio 3 dalį, kiek ji susijusi su vadovavimu teroristinei grupei, arba ėmėsi tam reikalingų priemonių. Danijos, Prancūzijos ir Švedijos teisės sistemos tik iš dalies atitinka šią nuostatą. Ispanijos teisės aktuose ši nuostata įgyvendinta tik iš dalies: juose numatytos bausmės už vadovavimą teroristinei grupei, grasinančiai padaryti teroristinius nusikaltimus¹⁵. Jau galima konstatuoti, kad Prancūzijos teisės aktai taip pat visiškai atitinka šio straipsnio reikalavimus.

Pirmojoje vertinimo ataskaitoje prieita prie išvados, kad Airija, Austrija, Belgija, Ispanija, Jungtinė Karalystė, Portugalija, Prancūzija ir Suomija tinkamai įgyvendino nuostatą, susijusią su dalyvavimu teroristinės grupės veikloje, o Danija, Italija, Švedija ir Vokietija ją perkėlė tik iš dalies¹⁶. Deja, nė viena šių šalių nepateikė informacijos, kuri įtikintų Komisiją, kad ši nuostata buvo visapusiškai įgyvendinta.

6 straipsnis: Dėl 6 straipsnio nebuvo pateikta jokių papildomų pastabų. Todėl darytina prielaida, kad iki šiol tik Austrija, Ispanija, Italija, Portugalija, Prancūzija ir Vokietija aiškiai atsižvelgia į ypatingas šiame straipsnyje minimas aplinkybes, o kitos šalys nenurodė konkrečių priemonių, kurių buvo imtasi šiai neprivalomai nuostatai įgyvendinti¹⁷.

7 straipsnis: Pirmojoje vertinimo ataskaitoje buvo konstatuota, kad Airija, Belgija, Danija, Italija, Portugalija, Prancūzija, Suomija ir Vokietija priėmė nuostatas, užtikrinančias, kad juridiniams asmenims gali būti taikoma atsakomybė už pamatiniame sprendime minimus nusikaltimus, arba kad tam buvo imtasi atitinkamų priemonių. Tačiau iš šių valstybių narių tik Airija, Italija, Portugalija ir Suomija pateikė pakankamai informacijos, patvirtinančios, kad išpildomi ir šio straipsnio 2 dalies reikalavimai¹⁸.

Remiantis naujomis pastabomis ir informacija apie naujas nuostatas, galima daryti išvadą, kad Austrijos ir Švedijos teisės aktai taip pat atitinka 7 straipsnio 1 dalies reikalavimus ir kad tik

12 Žr. „Komisijos pranešimą, parengtą pagal 2002 m. birželio 13 d. Tarybos pagrindų sprendimo dėl kovos su terorizmu 11 straipsnį“, (COM(2004)409 galutinis), p. 6, toliau – pirmoji vertinimo ataskaita (santrauka).

13 Žr. pirmąją vertinimo ataskaitą (santrauką), p. 6.

14 Žr. pirmąją vertinimo ataskaitą (santrauką), p. 6.

15 Žr. pirmąją vertinimo ataskaitą (Komisijos tarnybų darbinis dokumentas), p. 22–23.

16 Žr. pirmąją vertinimo ataskaitą (Komisijos tarnybų darbinis dokumentas), p. 22–23.

17 Žr. pirmąją vertinimo ataskaitą (santrauką), p. 6.

18 Žr. pirmąją vertinimo ataskaitą (Komisijos tarnybų darbinis dokumentas), p. 30.

Ispanija bei Jungtinė Karalystė vis dar neįgyvendino šios nuostatos. Austrija, Belgija ir Danija pateikė papildomos informacijos, patvirtinančios, kad jos įgyvendino 7 straipsnio 2 dalį.

8 straipsnis: Iš pirmosios vertinimo ataskaitos išplaukia, kad Belgija, Danija, Italija, Portugalija, Prancūzija, Suomija ir Vokietija išpildė būtinuosius 8 straipsnio reikalavimus, susijusius su baudžiamųjų ir ne baudžiamojo pobūdžio baudų skyrimu¹⁹. Dabar Austrija ir Švedija gali būti įtrauktos į valstybių narių sąrašą, kurių teisės aktai atitinka 8 straipsnio sąlygas.

9 straipsnis: Pirmojoje vertinimo ataskaitoje daroma prielaida, kad visos valstybės narės atitinka 9 straipsnio 1 dalies a ir b punktų ir 4 dalies reikalavimus, nes teritoriškumas sudaro svarbiausią baudžiamosios jurisdikcijos pagrindą²⁰. Airija, Austrija, Belgija, Danija, Ispanija, Italija, Jungtinė Karalystė, Portugalija, Prancūzija, Suomija, Švedija ir Vokietija turi skirtingos apimties normas dėl pilietybės principo, kaip apibrėžta 9 straipsnio 1 dalies c punkte, nors kai kurių šalių normos apskritai neapima nuolatinių gyventojų (Italijoje, Jungtinėje Karalystėje, Prancūzijoje ir Vokietijoje) arba jose pateikiamos nuorodos į papildomus reikalavimus, kaip antai dvigubo baudžiamumo principą, neįtrauktą į šią pastraipą (Danijoje). Tas pats buvo konstatuota ir dėl 9 straipsnio 1 dalies e punkte įtvirtinto realinio principo, nors kai kuriais atvejais buvo susiaurinta nuostatų taikymo sritis, jas taikant tik saugomiems asmenims arba patalpoms arba reikalaujant, kad nusikaltėlis būtų valstybės narės teritorijoje. Be to, tik penkios valstybės narės priėmė nuostatas, tiesiogiai reglamentuojančias nusikaltimus Europos Sąjungos institucijoms arba įstaigoms. Tik Airija ir Austrija aiškiai perkėlė 9 straipsnio 1 dalies d punkto nuostatą, nors vertinimo metu atrodė, kad Italija, Portugalija ir Suomija taip pat atitiks šią nuostatą²¹. Dėl 9 straipsnio 3 dalies buvo konstatuota, kad Airija, Austrija, Italija, Portugalija ir Vokietija aiškiai numatė galimybę baudžiamąja tvarka persekioti nusikaltėlį, kuris užsienyje įvykdė nusikaltimą ir negali būti išduotas.

Remiantis pateikta informacija, Belgijos teisės aktai veikiausiai taip pat apima 9 straipsnio 1 dalies d punkto ir 9 straipsnio 3 dalies nuostatas, o Vokietijos teisės aktai – ir pamatinio sprendimo 9 straipsnio 1 dalies d ir e punktų nuostatas. Danija nurodė savo pareigą vykdyti baudžiamąjį persekiojimą visais pamatiniame sprendime numatytais atvejais. Galima daryti prielaidą, kad Švedijoje teroristiniams nusikaltimams taikoma universalioji jurisdikcija. Prancūzijos pataisos, skirtos įgyvendinti 9 straipsnio 3 dalį, nepakako, kad būtų galima pakeisti ankstesnę Komisijos išvadą dėl šios nuostatos.

Nuo pirmosios vertinimo ataskaitos parengimo momento nepagėrėjo padėtis, susijusi su 9 straipsnio 2 dalies įgyvendinimu, o Airija iki šiol yra vienintelė valstybė narė, šią nuostatą (nors ir iš dalies) perkėlusį į savo jau įsigaliojusį *Criminal Justice (Terrorist Offences) Act 2005* (Įstatymas dėl teroristinių nusikaltimų).

10 straipsnis: Atliekant pirmąjį vertinimą, vienintelė Austrija pateikė pakankamai informacijos apie nacionalinės teisės aktų derėjimą su 10 straipsnio 1 dalies nuostatomis, nors veikiausiai tyrimo ir teisminio persekiojimo tikslais visos valstybės narės teroristinius nusikaltimus laiko nusikaltimais valstybei²². Belgijos, Danijos, Prancūzijos ir Švedijos pastabos apie 10 straipsnio 1 dalies įgyvendinimą patvirtino Komisijos prielaidą, kad visose valstybėse narėse teroristiniai nusikaltimai persekiojami baudžiamąja tvarka.

19 Žr. pirmąją vertinimo ataskaitą (Komisijos tarnybų darbinis dokumentas), p. 30.

20 Žr. pirmąją vertinimo ataskaitą (Komisijos tarnybų darbinis dokumentas), p. 31.

21 Žr. pirmąją vertinimo ataskaitą (Komisijos tarnybų darbinis dokumentas), p. 34.

22 Žr. pirmąją vertinimo ataskaitą (santrauką), p. 7.

Dėl 10 straipsnio 2 dalies pasakytina, kad pirmojoje vertinimo ataskaitoje didžiausias dėmesys buvo skirtas pagalbai nuo teroristinių nusikaltimų nukentėjusiųjų šeimoms, nes Tarybos pamatinio sprendimo 2001/220/TVR dėl nukentėjusiųjų padėties baudžiamosiose bylose²³ įgyvendinimas vertinamas kitoje ataskaitoje. Airija, Austrija, Belgija, Ispanija, Italija, Jungtinė Karalystė, Prancūzija ir Vokietija šiuo klausimu pateikė konkrečios informacijos²⁴. Vienintelė Portugalija pateikė papildomos išsamesnės informacijos apie pagalbą nuo teroristinių nusikaltimų nukentėjusiųjų šeimoms.

4. IŠVADOS

Komisija pažymi, kad daugelis pirmą kartą vertintų valstybių narių patenkinamai įgyvendino pagrindines pamatinio sprendimo nuostatas. Vis dėlto kai kurie esminiai klausimai dar nėra išspręsti. Antrą kartą vertintų valstybių atžvilgiu Komisija, remdamasi papildoma iš jų gauta informacija, bendrai konstatuoja aukštesnį derėjimo lygį. Tačiau daugelis pirmojoje vertinimo ataskaitoje nustatytų trūkumų nėra pašalinti.

Didžiausią rūpestį Komisijai kelia:

- nepakankamas 1 straipsnio įgyvendinimas Italijoje, Jungtinėje Karalystėje, Lenkijoje, Lietuvoje, Liuksemburge, Slovėnijoje ir Vokietijoje. Ši nuostata yra ypač svarbi ne tik pamatiniam sprendimui, bet ir kovos su terorizmu politikai apskritai. Bendra terorizmo apibrėžtis sudaro pamatą, kuriuo grindžiamos visos kitos pamatinio sprendimo nuostatos ir kuris baudžiamojo persekiojimo srityje leidžia taikyti bendradarbiavimo priemones;
- nepakankamas 5 straipsnio 3 dalies, numatančios bausmių už nusikaltimus, susijusius su teroristine grupe, suderinimą, įgyvendinimas Danijoje, Italijoje, Slovėnijoje, Švedijoje, Vengrijoje ir Vokietijoje, nes ši nuostata yra vienas iš pagrindinių pamatinio sprendimo aspektų;
- nepakankamas 7 straipsnio įgyvendinimas Čekijoje, Ispanijoje, Jungtinėje Karalystėje, Latvijoje ir Slovakijoje. Suderinta baudžiamoji atsakomybė, už teroristinius nusikaltimus taikoma juridiniams asmenims, taip pat yra labai reikšminga kovojant su terorizmu.

Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, Komisija ragina to dar nepadariusias valstybes nares užtikrinti greitą ir visapusišką pamatinio sprendimo nuostatų perkėlimą į nacionalinę teisę ir nedelsiant pranešti apie įgyvendintas priemones bei pateikti galiojančių įstatymų ar kitų teisės aktų tekstus.

23 OL L 82, 2001 3 22, p. 1.

24 Žr. pirmąją vertinimo ataskaitą (Komisijos tarnybų darbinis dokumentas), p. 35.